

Visitatierapport 2010

Cultuurfondsen en sectorinstituten

23 december 2010

Rapport Fonds voor Podiumkunsten

Algemene indruk

Het Fonds voor Podiumkunsten is een nog jong fonds ontstaan uit een fusieproces. Het maakt een gedegen, professionele en zelf-kritische indruk. De commissie is aangenaam verrast over de transparante werkwijze en de overtuigingskracht waarmee het Fonds naar buiten treedt. Hiermee heeft het, na een roerige periode, in korte tijd het nodige draagvlak weten te creëren.

De commissie is verheugd over de beoogde veranderingen in de projectregelingen, die per 2011 in moeten gaan: een aanmerkelijke vereenvoudiging van de huidige regelingen en aandacht voor eigen inkomsten en aansluiting tussen aanbod en afname. Potentiële keerzijde hiervan is een verlies aan creatieve ruimte, waardoor Nederland op sommige terreinen haar huidige gidsfunctie kan verliezen. Toch is de commissie van mening dat de inhoudelijke keuzes logisch zijn, en van deze tijd. Er moet nog veel gebeuren, maar de commissie is onder de indruk van de stappen die zijn gezet.

Met deze nieuwe regelingen zal het Fonds op diverse punten in het protocol beter gaan scoren. Aangezien het protocol is gescoord op basis van de jaren 2009-2010 zijn de voornemens over de nieuwe regelingen hierin nog niet meegenomen. In dit rapport maken we er wel melding van. Hierdoor lopen beide documenten enigszins uiteen.

Missie, visie en beleid

- De commissie is positief over de beleidsuitgangspunten van het Fonds en de planmatige en krachtdadige wijze waarop deze concreet in regelingen vorm worden gegeven. Op basis van een heldere visie worden de subsidieregelingen vernieuwd, aanvankelijk de 4-jarige en 2-jarige subsidies (meer voor minder door scherper kiezen, meer dynamiek door vernieuwing), en vanaf 2011 de overige regelingen, waarin ook de derde doelstelling (meer samenhang in de keten) wordt vormgegeven. Deze overige regelingen (ruim 15 in getal) worden in drie nieuwe regelingen gegoten, waarbij vooral de aandacht voor afname opvalt. Deze verschuiving moet het veld tot meer samenwerking dwingen.
- Een aantal zaken moet nog verder worden uitgewerkt. Zo volgt nog een onderzoek naar andere financieringsmodellen om verbindingen tussen aanbod en afname verder te versterken.
- Hoewel de commissie de beperkte mogelijkheden van het verwerven van eigen inkomsten in de sector onderkent, vraagt de commissie zich af waarom hier toch niet méér op wordt aangedrongen.

Kwaliteit, evaluatie en verantwoording

- De commissie constateert dat het Fonds op systematische wijze om gaat met de verwerking van monitoringinformatie. Op dit moment geldt voor instellingen met 4-jarige subsidie een monitoringsysteem met een jaarlijks gesprek en voorstellingbezoek, dat vanaf komend voorjaar aangevuld gaat worden met mid term reviews. Elke adviseur krijgt een aantal instellingen met 4-jarige subsidie toegewezen om te monitoren. De adviseur bezoekt voorstellingen en brengt hiervan verslag uit aan fonds. Deze verslagen dragen bij aan het geheugen van het Fonds.
- Het Fonds heeft het initiatief genomen tot een bijeenkomst over een sectormonitor podiumkunsten. Hieruit is een werkgroep voortgekomen onder leiding van OCW. De commissie is positief over dit initiatief. Tegelijkertijd constateert de commissie dat het Fonds

vanuit een behoefte meer inzicht te krijgen in de eigen prestaties en hierop beter te kunnen sturen, voor wat betreft het eigen aandeel in deze sectorgegevens eerder initiatief had kunnen nemen.

- De commissie is onder de indruk van de kwaliteit van de evaluaties die het Fonds extern van de regelingen heeft uit laten voeren. Ook is de commissie te spreken over de transparantie van het Fonds in deze: de rapporten zijn via de website te downloaden.
- De commissie is positief verrast dat de drie nieuwe regelingen al zijn opgesteld conform het nog in te voeren Rijksbrede subsidiekader (zie kader).
- Het Fonds ziet het belang in van impactmeting en wil hier handen en voeten aan geven. Tegelijkertijd constateert de commissie dat dit besef al langer in de sector aanwezig is, maar tot nog toe niet tot concrete activiteit heeft geleid. De commissie spoort het Fonds daarom aan het niet alleen bij woorden te laten, maar de handschoenen nu daadwerkelijk op te pakken.

Positie, allianties en samenwerking

- Het Fonds heeft in hertoe georganiseerde bijeenkomsten van het veld positieve reacties gekregen op het nieuwe beleid, zoals vormgegeven in de nieuwe regelingen. Gezien de roerige tijd die het Fonds achter de rug heeft en de soms toch vrij radicale beleidskeuzes (zoals de mogelijkheid in de toekomst tot meer geld voor afname, ten koste van aanbod), is dit een opmerkelijk resultaat. Het Fonds heeft zich kennelijk in korte tijd goed weten te positioneren in het veld. De commissie is benieuwd wat de uitkomsten van het klanttevredenheids-onderzoek volgend jaar zullen zijn.
- De commissie is van mening dat het Fonds meer visie kan ontwikkelen op haar internationaliseringstaak. Desgevraagd zegt het Fonds vooral aanwezig te zijn in bepaalde landen omdat OCW deze als prioritair heeft aangemerkt.
- Wat betreft de financiering door het Fonds van internationaliseringsactiviteiten van sectorinstituten constateert de commissie dat dit geen algemene praktijk in de andere sectoren is. Het Fonds heeft de regelingen zo ingericht dat de sectorinstituten er, onder bepaalde voorwaarden, gebruik van kunnen maken. Het is echter de vraag of de financiering hiervan bij het Fonds thuis hoort.
- De relatie met het ministerie van OCW is goed: het Fonds krijgt voldoende ruimte voor eigen beleidsontwikkeling. De commissie constateert dat er nauw wordt samengewerkt en afgestemd met OCW. Dat is positief. Tegelijkertijd raadt de commissie het Fonds aan om de zelfstandigheid ook vorm te geven door onafhankelijk optreden en samenwerking met andere relevante stakeholders in de sector.

Best practice: subsidiewijzer en omgang met rijksbrede subsidiekader

Om wegwijs te worden in het huidige woud aan regelingen (ruim 15 stuks!) is op de website een subsidiewijzer gezet die met behulp van drie vragen de relevante regelingen selecteert.

M.i.v. 2011 worden deze vervangen door drie nieuwe regelingen, die zijn opgesteld conform het Rijksbrede subsidiekader. Kern is dat het Fonds in de subsidiebeschikking afspraken vastlegt over de output, en dat afwijkingen hiervan aan het fonds moeten worden voorgelegd. Dit dwingt het fonds ertoe goed na te denken over welke informatie écht belangrijk is. Middels steekproeven kan worden nagegaan in hoeverre subsidieontvangers zich hieraan houden.

Bestuur en organisatie

- Het Fonds werkt met een Raad van Toezicht, een Raad van Bestuur en een Ondernemingsraad: tezamen zorgen deze voor de checks and balances. De commissie heeft de indruk dat 'de bovenkant' krachtiger is dan 'de onderkant'. De OR stelt zich betrokken en tevreden op, en lijkt zich te beperken tot vooral rechtspositionele zaken. Dit is begrijpelijk, gezien de nog recente fusie en de jonge geschiedenis van de OR. De commissie vindt het echter jammer dat de OR niet is betrokken bij het opstellen van de zelfevaluatie. De commissie hoopt dat de OR zich meer gaat bemoeien met organisatieontwikkeling en zich hierin stevig opstelt.
- De commissie is positief over de diversiteit in de samenstelling van de Raad van Toezicht, qua sexe, culturele achtergrond, leeftijd en regio.

Fondsspecifieke taken: opzet regelingen, aanvraagprocedures, beoordelingproces

- De commissie is positief over de wijze waarop het Fonds de objectiviteit van de beoordelingen vergroot, waarmee de factor *peer review* wordt verkleind:
  - Kwaliteit en meer objectieerbare criteria maken samen deel uit van een integraal kwaliteitsoordeel. De objectieerbare criteria worden in een pré advies gewogen.
  - Het Fonds selecteert deskundigen uit pools, waarbij wordt gestreefd naar een heterogene samenstelling (qua discipline, aanbod en afname). Belangenverstrengeling wordt voorkomen door bij de selectie steeds alle functies en nevenfuncties langs te lopen.
  - Alle leden ontvangen van tevoren een protocol dat zij per aanvraag in moeten vullen. Alleen aanvragen waarbij beoordelingen van elkaar afwijken, worden besproken. Een adviescommissie kan een pré-advies (dat dus alleen een oordeel over de objectieerbare criteria bevat, en niet over de artistieke kwaliteit) naast zich neerleggen. Dit moet dan echter wel worden beargumenteerd. Adviezen van de adviescommissie zijn bindend.
- Hoewel het Fonds vindt dat het een hoog percentage nieuwe aanvragers heeft gehonoreerd, constateert de commissie dat dit percentage lager is dan bij andere fondsen. Om het percentage cultureel diverse toekenningen te verhogen, heeft het Fonds programamedewerkers aangesteld met een aanjagende functie voor (de kwaliteit van) nieuwe aanvragen en van de beoordeling. Deze medewerkers hebben geen eigen budget zoals intendanten bij andere fondsen, omdat het Fonds vindt dat culturele diversiteit onderdeel zou moeten zijn van de reguliere praktijk.
- Hoewel de behandeltermijn voor vierjarige subsidies enkele maanden korter is dan voorheen bij de Raad voor Cultuur en het Departement, vindt de commissie deze nog steeds vrij lang. Het Fonds geeft echter aan dat verdere verkorting niet mogelijk is vanwege de afstemming van de procedure op de behandelingsprocedure in de BIS. Ook zou verdere verkorting de zorgvuldigheid van de beoordeling in het geding brengen.

Financiën, middelen, prestaties en bereik

- De commissie is positief over de lage overhead die het Fonds heeft weten te realiseren.
- De prestaties zijn nog onvoldoende gekwantificeerd. Sinds kort werkt het Fonds met AIMS, waardoor prestaties in het vervolg beter gekwantificeerd kunnen worden.

Oordeel visitatiecommissie

Missie, visie en beleid	Ruim voldoende
Rolopvatting en taakuitvoering	Ruim voldoende
Kwaliteit, evaluatie en verantwoording	Ruim voldoende
Allianties en samenwerking	Voldoende
Bestuur en organisatie	Ruim voldoende
Sectortypering	Onbekend
Opzet regelingen	Voldoende
Beoordelingsproces	Goed
Aanvraagprocedures	Voldoende
Bezwaren	Voldoende
Andere activiteiten	Voldoende
Prestatie-indicatoren	Voldoende
Financiën en middelen	Ruim voldoende
Prestaties en bereik	Voldoende
Totaaloordeel	Ruim voldoende